

VAC-PACT PILOTPROJECT
VERTROUWEN IN VACCINATIE –
BEWUSTZIJN, COMMUNICATIE &
VERTROUWEN VAN PATIËNTEN EN
PROFESSIONALS

Toepassing van vaccinatie en chronische ziekten

Gefinancierd door de
Europese Unie

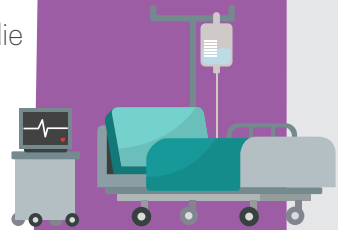
Het status-quo

- Duizenden volwassenen over de hele wereld worden elk jaar getroffen door ziekten die voorkomen kunnen worden door vaccins.
- Mensen met chronische ziekten en langdurige aandoeningen lopen in het bijzonder vaak een hoger risico op complicaties bij ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen.

Hoewel er specifieke vaccinatieaanbevelingen bestaan, is de toepassing/acceptatie van vaccinatie bij patiënten laag.

De trend in sommige gebieden van Europa naar een lage **vaccinatiegraad** of het lage aandeel van mensen die bereid zijn om zich te laten vaccineren, is zorgwekkend, met name omdat **patiënten met chronische ziekten** een groter risico lopen om **complicaties te ontwikkelen** bij ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen, waaronder langdurige ziekte, ziekenhuisopname en zelfs overlijden.

Een van de redenen voor **twijfels over vaccins** is het gebrek aan gemakkelijk toegankelijke, op bewijs gebaseerde informatie in leekentaal over: voordelen en risico's van vaccinatie, de relevantie van de informatie voor de gezondheidsstatus van patiënten en de mate waarin de informatie en de gerelateerde dialoog hen in staat stelt om een **weloverwogen beslissing** te nemen over vaccinatie.

Twijfels over vaccins

- **Twijfels over vaccins** leiden tot een **vertraging in de acceptatie** of een **weigering van vaccins** ondanks de beschikbaarheid van vaccinatiediensten. Het is een complex en contextspecifiek fenomeen dat wijzigt met de tijd en naargelang de plaats en de vaccins.
- De twijfels kunnen van invloed zijn op de beslissing van een persoon om sommige of alle vaccins te accepteren in overeenstemming met het aanbevolen schema. De personen die aarzelen voor vaccins vormen een heterogene groep. Sommige mensen weigeren bepaalde vaccins, maar aanvaarden wel andere; anderen stellen hun vaccinatie uit of aanvaarden een vaccinatie zonder goed te weten waarom ze dat doen.
- Volgens de SAGE-werkgroep van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) worden twijfels over vaccins beïnvloed door een gemakkelijk te begrijpen model dat uit drie belangrijke elementen bestaat:

Zelfgenoegzaam-
heid

Er is sprake van zelfgenoegzaamheid, wanneer **de vermeende risico's van door vaccinatie te voorkomen ziekten laag zijn** en vaccinatie niet nodig wordt geacht. Dit wordt beïnvloed door vele factoren, waaronder andere levens- en/of gezondheidsverantwoordelijkheden die op dat moment belangrijker kunnen zijn.

Gemakzucht

Gemakzucht is een belangrijke factor aangezien fysieke beschikbaarheid, betaalbaarheid en betalingsbereidheid, geografische toegankelijkheid, taal- en gezondheidsvaardigheden en **aantrekkingskracht van vaccinatiediensten** de vaccinatiegraad beïnvloeden.

Twijfels over vaccins

...vervolg

Vertrouwen

Vertrouwen wordt gedefinieerd als **vertrouwen in de effectiviteit en veiligheid van vaccins** en in het systeem dat ze aflevert.

- Een tweede WHO SAGE-model voor de determinanten van twijfels over vaccins is de Matrix Twijfels over vaccins (Vaccine Hesitancy Matrix).

Matrixmodel:

Conceptuele invloed
Individuele & groepsinvloeden
Vaccin- & vaccinatiespecifieke informatie

Onze aanbevolen beste praktijk om twijfels over vaccins aan te pakken:

GEDEELDE BESLUITVORMING

Informatie +
Aanbevelingen

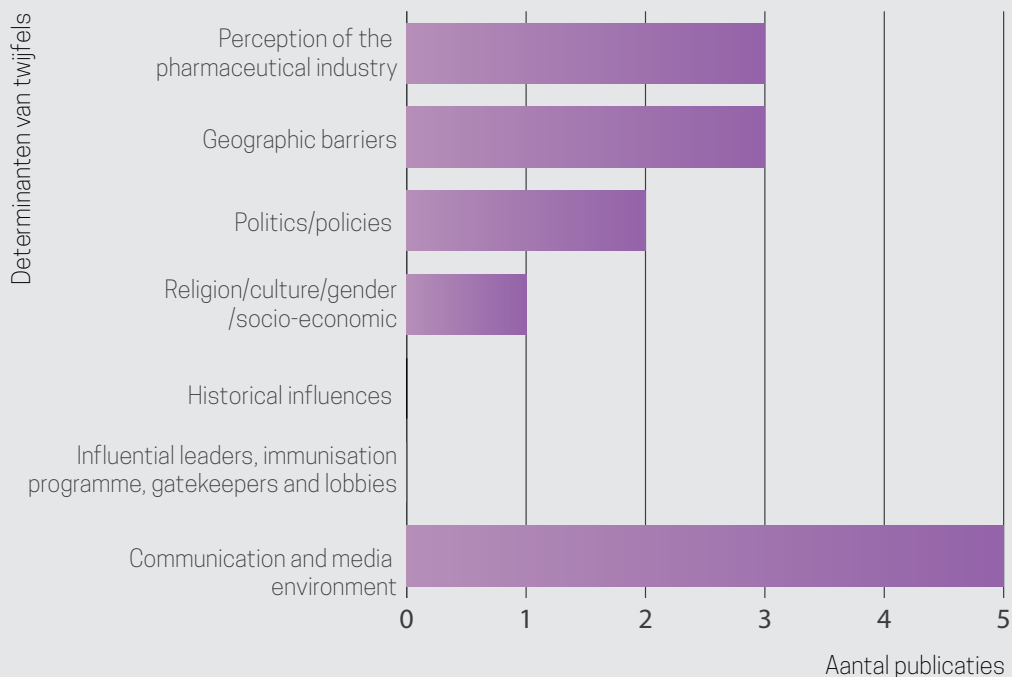
Persoonlijke waarden +
Voorkeuren

VAC-PACT

literatuuroverzicht

Het onderzoek met betrekking tot patiënten met chronische ziekten is niet erg uitgebreid. Het VAC-PACT-pilotproject biedt voor het eerst een overzicht van de diverse literatuur over de determinanten van de toepassing van vaccins bij patiënten met chronische ziekten, hun gezinnen en gezondheidszorgwerkers.

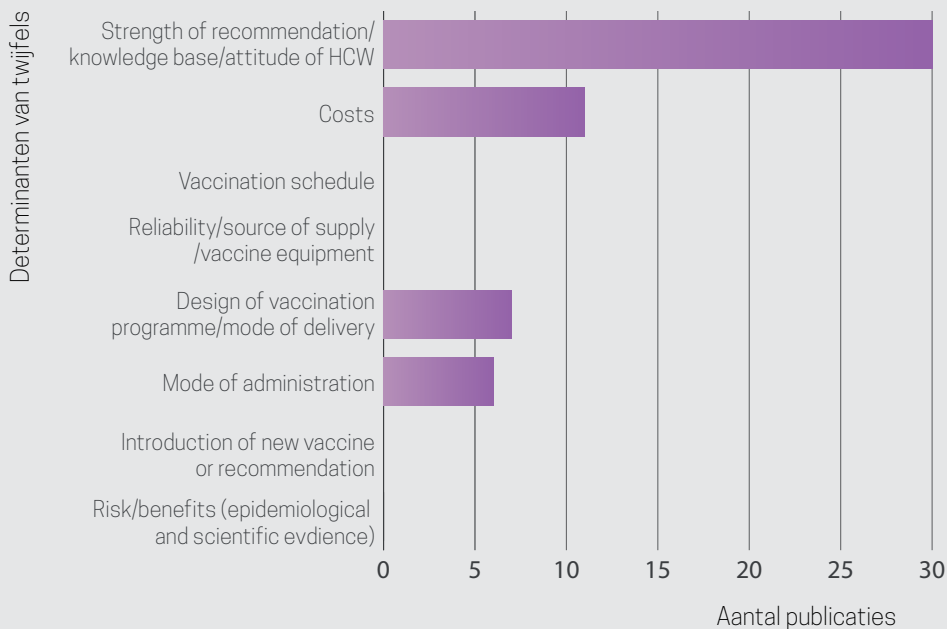
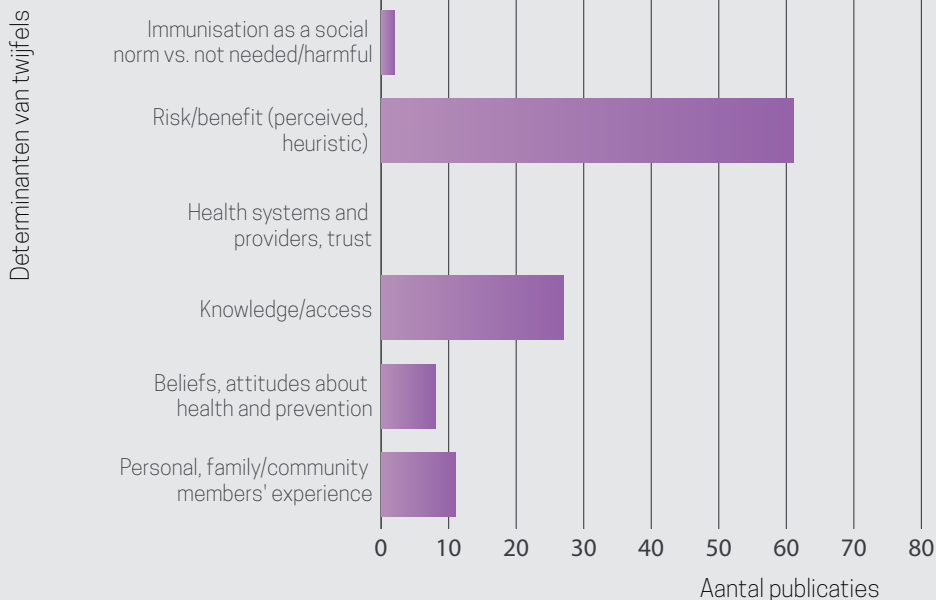
De onderstaande grafiek brengt de determinanten van twijfels over vaccins in kaart, volgens de Matrix Twijfels over vaccins van de WHO op basis van de VAC-PACT-pilootprojectbeoordeling.

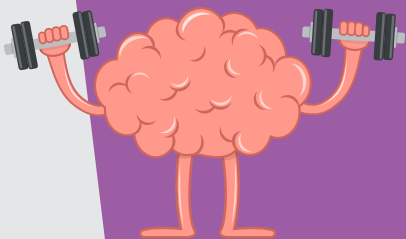

VAC-PACT

literatuuroverzicht

...vervolg

- De resultaten brengen individuele en groepsinvloeden aan het licht die verband houden met eerdere **ervaringen met vaccinatie** als de belangrijkste factor voor twijfels over vaccins, gevolgd door vaccin- en vaccinatiespecifieke factoren met betrekking tot de **sterkte van aanbevelingen, kennisbasis en houding van gezondheidszorgprofessionals**.

- Het literatuuronderzoek van VAC-PACT rapporteerde ook significante factoren die **niet passen in het WHO SAGE-model** van determinanten, waaronder **sociaal-demografische** (zoals leeftijd, opleiding, sociaal-professionele categorie en migratiestatus) en **klinische variabelen** (zoals ziektekenmerken, tijd sinds diagnose, behandeling en comorbiditeiten).

- **Negatieve opvattingen over vaccinatie bleken rechtstreeks verband te houden met het lijden aan een chronische ziekte.** Deze omvatten de angst van patiënten dat het vaccin hun immuunsysteem te veel zou belasten.

Vaccinatie in Europa

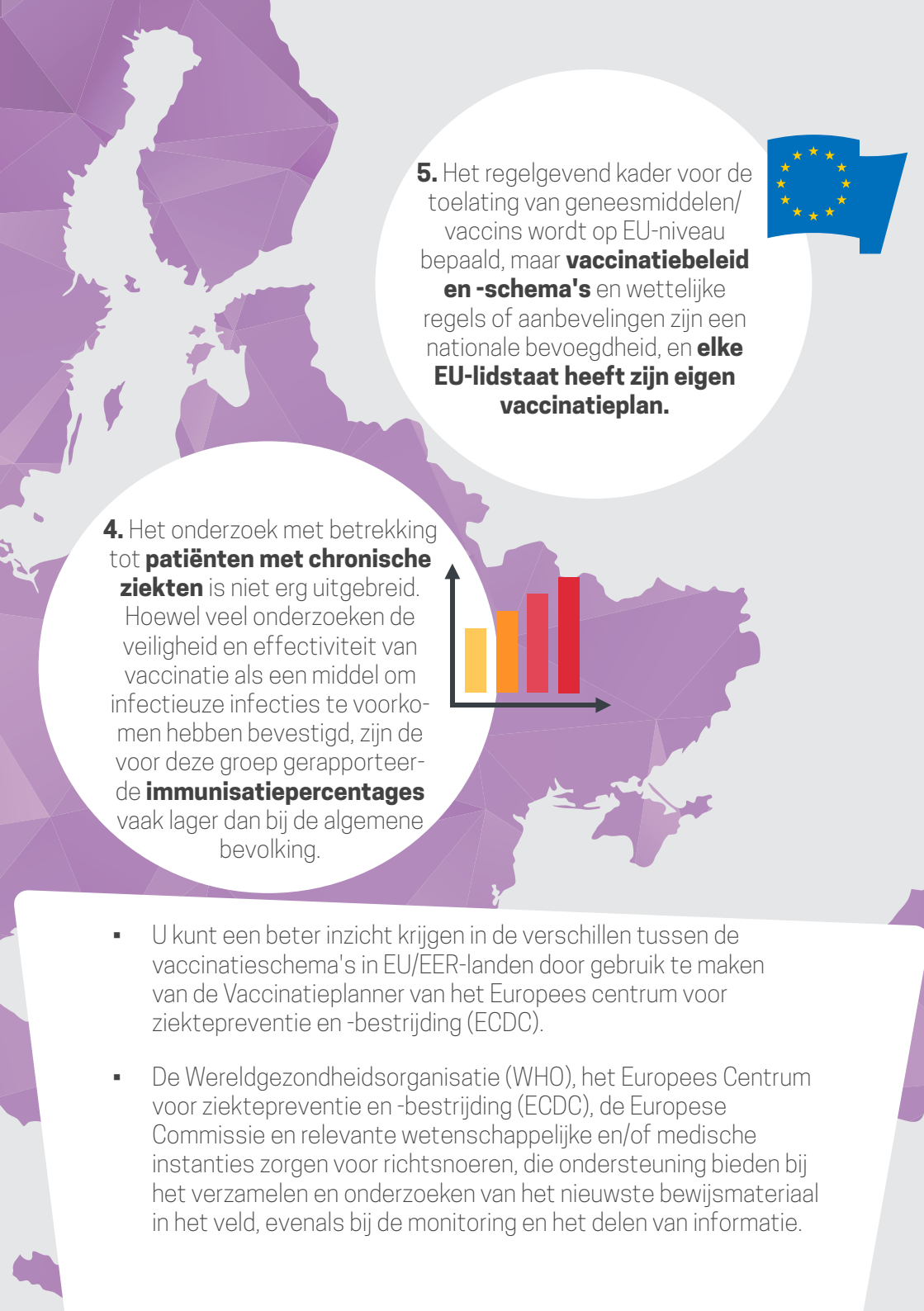
1. De houding ten opzichte van vaccinatie is in de loop van de tijd veranderd, maar twijfels of scepsis zijn geen recent fenomeen. Het was al aanwezig in het begin van de 19e eeuw.

2. Het probleem is sinds de jaren zeventig groter geworden doordat mensen hun gezondheid minder maatschappelijk en meer als een individuele kwestie gingen beschouwen, maar ook steeds meer de indruk kregen dat infecties niet langer gevaarlijk waren.

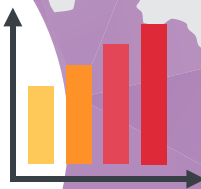

3. Onderzoek gedurende decennia bevestigt dat **patiënten met chronische ziekten**, in vergelijking met de algemene bevolking, een **verhoogd risico hebben op morbiditeit en mortaliteit** gerelateerd met **door vaccinatie te voorkomen ziekten**. Dit benadrukt de noodzaak om patiënten met chronische ziekten beter te vaccineren.

5. Het regelgevend kader voor de toelating van geneesmiddelen/ vaccins wordt op EU-niveau bepaald, maar **vaccinatiebeleid en -schema's** en wettelijke regels of aanbevelingen zijn een nationale bevoegdheid, en **elke EU-lidstaat heeft zijn eigen vaccinatieplan.**

4. Het onderzoek met betrekking tot **patiënten met chronische ziekten** is niet erg uitgebreid. Hoewel veel onderzoeken de veiligheid en effectiviteit van vaccinatie als een middel om infectieuze infecties te voorkomen hebben bevestigd, zijn de voor deze groep gerapporteerde **immunisatiepercentages** vaak lager dan bij de algemene bevolking.

- U kunt een beter inzicht krijgen in de verschillen tussen de vaccinatieschema's in EU/EER-landen door gebruik te maken van de Vaccinatieplanner van het Europees centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC).
- De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC), de Europese Commissie en relevante wetenschappelijke en/of medische instanties zorgen voor richtsnoeren, die ondersteuning bieden bij het verzamelen en onderzoeken van het nieuwste bewijsmateriaal in het veld, evenals bij de monitoring en het delen van informatie.

Het aanpakken van twijfels over vaccins

Hoewel twijfels zeker niet de enige barrière zijn voor de toepassing van een vaccin, is het toch een factor voor sommige patiënten. Strategieën om twijfels bij de algemene bevolking aan te pakken, kunnen ook nuttig zijn om het probleem in gemeenschappen van patiënten aan te pakken.

- Een oorzaak van een **lage toepassing van een vaccin** en **twijfels** bij patiënten lijkt een gebrek aan **patiëntgerichte, op bewijs gebaseerde, betrouwbare informatie** en/of een gebrek aan een nauwkeurige inschatting van de **relatieve voordelen** en **risico's van vaccinatie** versus het lijden aan een ziekte die kan worden voorkomen door vaccinatie.
- De medische gemeenschap moet haar inspanningen opvoeren om de **integriteit van haar bewijsmateriaal en de consistentie van informatie te verzekeren**, en ook onderzoek doen naar factoren die aan de basis liggen van een lage toepassing van vaccinatie bij specifieke groepen patiënten.
- Verder is het noodzakelijk dat gezondheidszorgprofessionals **worden opgeleid om een open dialoog** te voeren met patiënten met chronische ziekten over het belang van het verkrijgen van immunisatie als onderdeel van een **levenslang behandelplan**.

Herinnering: Bepaalde vaccins worden niet aanbevolen voor mensen met een aangetast immuunsysteem.

Overleg geval per geval met uw zorgverlener.

Het is ook belangrijk om op te merken dat sommige patiënten na een vaccinatie lichte symptomen kunnen ontwikkelen. Dit zijn evenwel normale tekenen dat het lichaam bescherming aan het opbouwen is. Eventuele symptomen zouden binnen enkele dagen moeten verdwijnen.

De veiligheid van alle vaccins in de EU wordt zorgvuldig gecontroleerd door het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA).

Aanbevelingen

- Een **levensloopbenadering van vaccinatie** als onderdeel van een **universele dekking van de gezondheidszorg** kan de kwaliteit van leven van mensen verbeteren, ook van mensen met chronische ziekten.
- Voor de samenleving en overheden zijn in de gezondheids- en sociale systemen aanzienlijke besparingen mogelijk door de last te verminderen van chronische en andere ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen, bijvoorbeeld doordat onnodige ziekenhuisopnames worden vermeden door een betere aanpak van chronische aandoeningen in de gemeenschap.

- **De stem van de patiënt is een krachtig instrument:** patiëntenorganisaties spelen een belangrijke rol bij het bieden van een uniek perspectief met betrekking tot vaccins en de voordelen van vaccinatie en dragen door het delen van kennis bij aan het veranderen van attitudes.
- **Vaccinatie** moet worden beschouwd als een **prioriteit voor de volksgezondheid** en **patiëntenorganisaties** moeten worden beschouwd als **natuurlijke bondgenoten** bij dergelijke inspanningen.

We roepen op tot actie om de toegang van patiënten tot vaccinatie te verbeteren; om op feiten gebaseerde en eenvoudige en verstaanbare informatie te verstrekken over vaccinatie voor patiënten; en voor betrokkenheid van patiëntenorganisaties bij het vormgeven van het beleid en de programma's en acties op het gebied van vaccinatie op nationaal en Europees niveau. Beleidsmakers en andere belanghebbenden moeten ook rekening houden met het volgende:

01

Robuuste, op feiten gebaseerde informatie die mensen in staat stelt de voordelen en risico's van vaccinatie beter te begrijpen en in een context te plaatsen, moet specifiek beschikbaar worden gesteld voor patiënten met chronische aandoeningen.

02

Gedetailleerde kennis is nodig om de factoren te begrijpen die bijdragen tot een lage toepassing van vaccinatie in specifieke patiëntengemeenschappen en in verschillende landen, om deze beter aan te pakken en acties dienovereenkomstig af te stemmen.

03

Gezondheidszorgprofessionals moeten **routinematige beoordelingen** van de vaccinatiebehoeften van hun volwassen patiënten mee opnemen tijdens al hun klinische contacten en ervoor zorgen dat patiënten aanbevelingen krijgen voor benodigde vaccins en ofwel deze benodigde vaccins aangeboden krijgen of worden doorverwezen voor vaccinatie.

04

Gezondheidszorgprofessionals moeten **een opleiding krijgen over het belang van vaccinatie** en beschikken over de relevante wetenschappelijke feiten om hen te helpen communiceren met patiënten en een vertrouwensrelatie te versterken.

05

Nationale instellingen en overheden moeten **samenwerkingen aangaan** met patiëntenorganisaties om de behoeften van hun gemeenschappen beter te begrijpen en effectievere strategieën uit te werken.

Het pilotproject "Vaccination Confidence – Patients' and Professionals' Awareness, Communication and Trust" (VAC-PACT, Vertrouwen in vaccinatie - Bewustzijn, communicatie en vertrouwen van patiënten en professionals) werd gefinancierd door het gezondheidsprogramma van de Europese Unie in het kader van het dienstencontract SANTE/2019/C3/013-S12.820639 en brengt belangrijke belanghebbenden met een breed scala aan expertise en achtergronden in heel Europa samen

COMITÉ PERMANENT DES MÉDECINS EUROPÉENS
STANDING COMMITTEE OF EUROPEAN DOCTORS

Health Connect Partners
supporting trust in data